

Migrationen till Sverige - viktig för vår framtida välfärd

Någon vecka före Dan Eliasson utsågs till generaldirektör för Försäkringskassan intervjuades han, som generaldirektör för Migrationsverket, av Gisela Andersson, integrationsdirektör vid Länsstyrelsen i Kronobergs län. Samtalet kom att handla om kortare väntan, om mottagandet av ensamkommande barn och om Migrationsverkets erfarenheter av etableringsreformen, nio månader efter dess start.

Kortare väntan på besked om asyl

Migrationsverkets handläggningstid för de asylsökande blir allt kortare. Kan du beskriva situationen med handlägningsprocessen för tillfället.

Vi har gjort en kraftsamling. Vid årsskiftet 2011/12 har vi inte kvar några gamla ärenden och beslut kommer inom 90 dagar i 90 procent av alla nya ärenden. Och – vi är nästan där redan nu. Varför lyckas då inte Migrationsverket med denna kortare väntan för 100 procent av de sökande? De resterande ärendena är svåra, kräver ofta yttranden från andra myndigheter och tar därför längre tid.

Hur påverkar en allt kortare asylprocess de integrationsinriktade verksamheterna för asylsökande, som undervisning i svenska, viss praktik etc. Vad prioriterar ni?

Migrationsverket arbetar inte särskilt mycket med integrationsaspekten. Vi gör kartläggningar av personernas förmågor, vi ger grundläggande introduktion till det svenska samhället – men ju kortare handläggningstid desto mindre möjligheter har vi till integrationsåtgärder. Därför är etableringsreformen viktig för dem som får uppehållstillstånd. Personer som inte får stanna ska åka hem efter beslut i ärendet.

Många asylsökande har inte skyddsskäl att stanna i landet. Sedan några år tillbaka finns möjlighet att ”byta spår” om personen finner ett arbete. Hur kan yrkeserfarna asylsökande bättre matchas mot rådande arbetsmarknad?

Kan vi bli bättre på att matcha? Ja, otvivelaktigt! Migrationsverket, Arbetsförmedlingen, lokala myndigheter, arbetsgivare och näringslivet måste hitta

Dan Eliasson, foto: Göran Billeson

former och plattformar för möten. Där är vi i Sverige inte tillräckligt bra. På sikt kan etableringsreformen bidra till att vi även här blir framgångsrika. Varför inte lokalt eller regionalt bjuda in näringslivet, den offentliga sektorn med flera för att rekrytera. I många län, på mottagningsenheterna eller som eget boende finns ungdomar och andra asylsökande som har gjort mycket av sin grundutbildning i hemlandet. Rusta dem! Kombinera lärlingsutbildning med annan utbildning, svenska, prak-

Innehåll

Migrationen till Sverige - viktig för vår framtida välfärd	1
Ensamkommande barn - fortsatt behov av platser	3
Statistik - kommunplatser och mottagande av nyanlända	3
10 miljoner kronor till att utveckla samhällsorientering	4
En ny webbportal	4
Kontaktuppgifter	4

tik. Företagarna och det svenska samhället har här gyllene möjligheter!

Etableringsreformen – succé eller dundersuccé?

I fjol träffades vi vid ett kick-offseminarium för reformen tillsammans med övriga berörda myndighetschefer och tjänstemän. Du lyfte då att för reformen fanns två alternativ: succé eller dundersuccé. Kan du beskriva dina erfarenheter av etableringsreformen så här långt.

Det finns bara två alternativ, succé eller dundersuccé. Det blir något av dem! Det tar tid dock innan alla finner sina former. Det har gått trögare nu än när Migrationsverket arbetade direkt mot kommunerna, men vi ser en positiv trend. Under nästa år blir reformen en succé, även om viss oro finns hur den ekonomiska situationen i världen påverkar arbetslösheten i Sverige, inte minst för de nyanlända. Min uppfattning om reformen är att den är helt rätt. Arbetsförmedlingen står ofta utanför dörren till mina medarbetares tjänsterum när en person får beslut om uppehållstillstånd. De tar över direkt och det är fantastiskt!

För att etableringen ska bli så framgångsrik som möjligt är det viktigt att insatser sker tidigt. Kan Migrationsverket under tiden från uppehållstillstånd till utflyttning underlätta personens eta-

blering, och i så fall hur?

Här är språkinsatser viktiga. Det är ännu inte kristallklart om finansieringen och vilken myndighet som ska betala, men en lösning är på gång där svenskundervisning ska ges för dessa personer. För Migrationsverket är det viktigt att underlätta kontakten mellan våra anläggningsboende och parterna i etableringen. Vi ska också kartlägga personens kompetens och erfarenheter. Vårt primära uppdrag är dock att ge ja eller nej på ansökan om asyl.

Vilka är Migrationsverkets erfarenheter av Arbetsförmedlingens bosättning för de nyanlända som vistas på mottagningens enheterna?

Ett stort bekymmer är att bostadspolitiken och

” Det finns bara två alternativ, succé eller dundersuccé. Det blir något av dem! Det tar tid dock innan alla finner sina former. ”

arbetsmarknadspolitiken inte går hand i hand. Vi kan arbeta med pendling, med tillgång på dagis, förskoleplatser etc. Visst kan nyanlända pendla till sin etablering, men någonsans finns gränser även för detta. Migrationsverket pekade redan i remissyttrandet till Werensfels Röttorps utredning* att detta är ett strukturellt hinder (*Egenansvar – med professionellt stöd, SOU 2008:58). Jag är starkt bekymrad över att där job-

ben för de nyanlända finns så finns det inga bostäder, och vice versa.

Vilka är Migrationsverkets erfarenheter av bosättning för kvotflyktingar efter reformens genomförande?

Här fortsätter det goda samarbetet med kommunerna! Första halvåret 2011 har kommunerna tagit emot 923 kvotflyktingar, och 70 procent har en ordnad kommunplats inom fyra veckor från uppehållstillståndet. Det är ibland lättare att bosätta kvotflyktingar eftersom mottagandet är mer förberett för kommunerna. Kommunerna gör ett fantastiskt arbete och jag uppfattar att det också är framgångsrikt.

Vilka är Migrationsverkets erfarenheter av

bosättning för personer som har mindre än 25 procents prestationsförmåga?

Det fungerar, personerna kommer ut i kommunerna, men det är betydligt svårare att bosätta dem jämfört med alla övriga eftersom det är ett långsiktigt åtagande för varje kommun. I reformen anges att Migrationsverket ska bosätta de nyanlända som inte har rätt till etableringsplan och som inte ingår i en familj där någon har

rätt till en sådan plan. Det handlar om personer som fyllt 65 år samt nyanlända med lägre prestationsförmåga än 25 procent. Inför reformen trodde vi att det totalt skulle röra sig om 100 ärenden. Hittills, första halvåret 2011, har vi fått in ärenden för 46 personer. Av dem har 13 fått kommunplats. Tillsammans med Arbetsförmedlingen, SKL, Försäkringskassan och länsstyrelserna planerar vi nu insatser för effektivisering av denna bosättning.

Hur motsvarar antalet kommunplatser de behov som finns? Hur kan vi parter, kommuner, organisationer etc. bidra till att det finns en beredskap för t.ex. ett ökat mottagande av anhöriga från Somalia?

Jag tror att alla har en stor beredskap eftersom det är stora volymer mottagna de senaste 4-5 åren. Kommunerna har gjort ett väldigt bra jobb! Jag är stolt över det arbete man gör. Det som krävs vid ett ökat mottagande är extra behov i infrastrukturen under några år. Det är viktigt att föra lokala samtal om förväntningar och möjligheter. Sverige har en dålig demografisk utveckling och det rikaste vi har är människorna! Alla nyanlända är inte produktiva från dag ett. Några är dessutom äldre. Men, vi har ju deras barn och deras barnbarn, vi måste ha det perspektivet!

Öppna dörrarna för ensamkommande barn

En ökad inströmning av ensamkommande barn har bidragit till att allt fler kommuner tar emot dessa barn och ungdomar. Ändå räcker platserna inte till. Vad kan länsstyrelserna, Migrationsverket respektive kommunerna göra för att öka platstillgången?

Vi behöver framför allt formulera behoven. Jag är övertygad om att det i kommunerna finns engagemang för ett mottagande. Ersättningssystemet är dessutom generöst. Ankomstkommunerna ska här särskilt hyllas! Jag är

bekymrad över att länsstyrelserna inte fått loss fler platser. Tid har ändå funnits sedan februari att bland annat sluta avtal med ankomstkommunernas kranskommuner. Migrationsverket måste nu fatta beslut i asylärendet redan när barnet är i ankomstkommunen.

Vad vill du säga till en kommun som funderar på att öka sitt mottagande av dessa barn respektive en kommun som funderar att från grunden starta ett sådant mottagande?

Jag vill börja basalt. Titta på flyktinglägren utanför Somalia, i Kenya, med 500

000 flyktingar. Titta på lägren i Iran, i Pakistan med flera länder. Dessa fattiga länder hjälper miljontals människor som är på flykt. Sverige är ett av världens rikaste länder. Barnen som kommer hit har en enorm handlingskraft och staten lämnar dessutom ersättning för kommunernas utgifter. Att det alls finns betänkligheter i kommunerna är oförståeligt. Vad händer med perspektivet? Det handlar om att varje kommun ska ta emot 10 till 15 ungdomar per år, där staten står för finansieringen. Så: Öppna dörrarna – staten betalar!

Migration – en överlevnadsfråga för Sverige

Vad vill du avslutningsvis skicka med till alla engagerade i asyl- och flyktingfrågor och till våra läsare av nyhetsbrevet?

Det allra viktigaste just nu, i tider av ekonomisk oro och där främlingsfientliga krafter har fått större genomslag i Europa, är hur viktig migrationen till Sverige är för vår framtida välfärd. Att människor kommer till vårt land och jobbar är en överlevnadsfråga! Att hindra dem är att skjuta oss själva i foten!

Ensamkommande barn - fortsatt behov av platser

Länsstyrelserna har tillsammans med Migrationsverket en gemensam målsättning om ett mottagningssystem i balans. Länsstyrelsernas arbete med att utöka antalet mottagningsplatser och att allmänt förbättra beredskap och kapacitet i kommunerna behöver gå hand i hand.

För att uthålligt bli framgångsrik i mottagandet av ensamkommande barn så behövs ett arbete på bredden. Kommunerna måste känna att de på ett rimligt sätt är rustade för det uppdrag de tar på sig, och att de möjligheter som finns till samverkan och samarbete tas till vara.

Viktiga utmaningar för kommunerna är tillgången till bostäder, för gruppboende och utslussningsverksamhet. De för närvarande strikta och formella kraven kring barnens boende

(HVB-hem) komplicerar arbetet.

Den 31 juli 2011 hade 221 kommuner en överenskommelse, varav 22 en överenskommelse om ”ett visst antal barn”. Det rör sig om cirka 124 barn som anvisas till en kommun under en tolv månadsperiod. Det är en positiv utveckling från 1 januari 2011. 31 nya kommuner har tillkommit 327 platser varav 93 för asylsökande barn och 234 för barn med uppehållstillstånd.

Statistik - kommunplatser och mottagande av nyanlända

I Migrationsverkets senaste prognos som lämnades till regeringen beräknades behovet av antal kommunplatser för nyanlända under 2011 vara cirka 16100 personer samt under 2012 till cirka 17600 personer.

Nästa prognostillfälle är 28 oktober, enligt uppgifter som vi tagit del av så kommer det sannolikt att vara samma antal kommunplatser även i denna prognos.

Antalet ensamkommande barn/ungdomar har ökat de senaste veckorna, detta betyder att prognosen kommer att

vara minst 2400 barn för innevarande- samt kommande år.

Under januari – augusti 2011 har totalt 8180 nyanlända mottagits i landets kommuner. Av dessa är 1113 kvotflyktingar, 1251 personer är anknytningar samt 2928 personer kommer från anläggningsboende. De flesta nyanlända kommer från Afghanistan, Somalia, Irak och Eritrea.

Migrationsverket tar fram statistik som du når via deras webbplats, www.migrationsverket.se/info/790.html

10 miljoner kronor till att utveckla samhällsorientering

Länsstyrelserna har beviljat medel till kommunala utvecklingsinsatser inom samhällsorientering. Sex kommuner: Kiruna, Sandviken, Uppsala, Stockholm och Vingåker och Skaraborgs kommunalförbund delar på 10 miljoner kronor.

Insatserna avser materialutveckling, vidareutveckling av webbanvändning och annan distansteknik, spridning av goda exempel, kompetensprofilering av samhällsinformatörer och modeller för regional organisering.

”Söktrycket har varit mycket stort. Nära på fyra gånger större än vad vi har medel att tillgå”, berättar länsrådet i Kronberg Lennart Johansson. Det är

glädjande, tycker Johansson, och visar både att behoven är stora och att det finns många kreativa förslag om hur samhällsorienteringen kan utvecklas.

För att maximera utbytet av de pengar som delats ut ingår stödmottagarna i ett gemensamt kluster. Det var ett villkor för att få tillgång till medlen. Klustret samordnas av länsstyrelserna, fokusgrupp Samhällsorientering.

Ytterligare information lämnas av:

Birgitta Guevara, Birgitta.Guevara@lansstyrelsen.se
Katarina Carlzén, Katarina.Carlzen@lansstyrelsen.se

En webbportal för nyanlända

Nu finns en informationsportal där personer som nyss kommit till Sverige kan hitta det mesta av den information de behöver.

I portalen finns förutom intressant fakta och tips länkar till olika myndigheter och aktörer. I och med att länkar och information samlas på ett ställe kan nyanlända få en överblick av sina möjligheter att ta sig fram i det nya hemlandet. Webbportalen finns idag på fyra språk: svenska, engelska, arabiska och somaliska. Portalen har stöd för Talande Webb. Nästa steg är en mer inter-

aktiv portal där nyanlända kan diskutera olika frågor, utbyta erfarenheter och ge varandra tips.

Projektet bakom portalen drivs av Länsstyrelsen i Västra Götalands län och med stöd av Europeiska Flyktingfonden. Arbetsförmedlingen, Länsstyrelserna och Migrationsverket har ställt sig bakom arbetet, som ligger i linje med regeringens intentioner att öka det digitala in-
anförskapet.

www.informationsverige.se

Kontakta gärna projektledare:

Kirsten Brogaard, kirsten.brogaard@lansstyrelsen.se

facebook

Du har väl inte missat att vi finns på Facebook?
www.facebook.com/integration.lansstyrelsen

Integration - information från länsstyrelserna

Du som vill få vårt nyhetsbrev!

Länsstyrelsernas nyhetsbrev innehåller aktuell information om flyktingmottagande och integration av nyanlända i Sverige. Nyhetsbrevet ges ut gemensamt av landets samliga länsstyrelser.

Du som vill ta del av nyhetsbrevet digitalt, skicka ditt namn och e-postadress till integration@lansstyrelsen.se. Ange "Nyhetsbrev" i ämnesraden.

Kontakt

Webbplats: www.lansstyrelsen.se/integration

Ansvarig utgivare

Bo Ljung, Länsstyrelsen i Jönköpings län, 036-39 52 37, bo.ljung@lansstyrelsen.se

Övriga kontaktpersoner

Gisela Andersson, Länsstyrelsen i Kronobergs län, 0470-864 19, gisela.andersson@lansstyrelsen.se

Pontus Karlbom, Länsstyrelsen Östergötland, 013-19 63 58, pontus.karlbo@lansstyrelsen.se

Robert Hillstedt, Länsstyrelsen Gävleborg, 026-17 10 97, robert.hillstedt@lansstyrelsen.se

Maria Johansson, Länsstyrelsen i Örebro län, 019- 19 39 55, maria.t.johansson@lansstyrelsen.se